CYFARFOD	**Pwyllgor Safonau**
DYDDIAD	**8 Tachwedd 2021**
TEITL	**Adolygiad o’r Fframwaith Safonau Moesegol i Gymru**
AWDUR	**Swyddog Monitro**

1. Crëwyd y Fframwaith Safonau Moesegol gyfredol gan Ddeddf Lywodraeth Leol 2000 . Fe adolygwyd y Cod Ymddygiad gwreiddiol yn sylweddol yn 2008 i’w ffurf presennol ond nid oes adolygiad arwyddocaol o’r fframwaith gyfansawdd ers ei sefydlu. Penodwyd Richard Penn gan Lywodraeth Cymru yn nechrau’r flwyddyn i adolygu y fframwaith yn ei chyfanrwydd a gwneud argymhellion. Bellach mae ei adroddiad wedi ei chyhoeddi gan y Llywodraeth . Mae datganiad Rebecca Evans AS, Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol yn datgan ei gyhoeddiad yn Atodiad 1 a’r arddodiad gyhoeddedig yn Atodiad 2.

2. Casglwyd tystiolaeth ar ystod eang o bynciau gan edrych, ymhlith eraill , ar y materion canlynol:

   - a oedd dal angen am y cod;
   - a oedd y cod presennol yn gyfredol ac yn addas i bwrpas;
   - a oedd ymchwilio a gorfodi cwynion yn effeithiol.
   - sut mae Pwyllgor Safonau yn annof cydymffurfiaeth drwy ddefnydd o bolisïau a hyfforddiant ;
   - a oedd y cod yn briodol ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned a’u gallu I gydymffurfio gyda’r ddarpariaeth.

   Fed nodir yn yr adroddiad fod ystod o ymgynghoreion wedi eu cynnwys ac rwy’n ymwybodol fod Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd a Chanolbarth Cymru wedi ei gynnwys . Fodd bynnag dylid nodi fod rhai absenoldebau yn creu syndod ..

3. Deallaf nad oes unrhyw fwriad i greu deddfwriaeth mewn ymateb I’r adroddiad cyn diwedd y tymor llywodraeth leol cyfredol. Mae ystod o argymhellion all gael oblygiadau adnoddau o sylwedd. Bydd gofyn rhoi ystyriaeth ofalus i’r adroddiad a bydd ymgynghori ar newidiadau arwyddocaol .

   Argymhelliad

   Fod y Pwyllgor yn derbyn yr adroddiad er gwybodaeth

Atodiad 1

Datganiad Ysgrifenedig: Adolygiad o’r Fframwaith Safonau Moesegol i Gymru

Rebecca Evans AS, Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol

Cyhoeddwyd gyntaf:

14 Hydref 2021

“Cafodd y Fframwaith Safonau Moesegol i Gymru ei sefydlu gan Ran 3 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 i hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad moesegol gan aelodau a swyddogion yr awdurdodau perthnasol yng Nghymru. Mae ‘awdurdod perthnasol’ yn golygu cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol (sef prif gyngor), cyngor cymuned, awdurdod tân ac achub, ac awdurdod Parc Cenedlaethol yng Nghymru.

Mae’r Fframwaith yn cynnwys deg o egwyddorion cyffredinol fel sail i ymddygiad aelodau (sef egwyddorion sy’n deillio o Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus yr Arglwydd Nolan). Maent wedi eu cynnwys yng Ngorchymyn Ymddygiad Aelodau (Egwyddorion) (Cymru) 2001. Ar ben hynny, mae Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) 2008 (“Cod Ymddygiad Enghreifftiol”) yn darparu ar gyfer set o safonau gofynnol y gellir eu gorfodi mewn perthynas â sut y dylai aelodau ymddwyn, wrth gyflawni eu swyddogaethau swyddogol ac (mewn rhai achosion) o ran eu gweithgareddau yn eu bywyd personol. Mae hefyd yn cynnwys darpariaethau sy’n ymwneud â datgan a chofrestru buddiannau. Gan mwyaf, mae’r Fframwaith wedi parhau heb ei newid, er i nifer o newidiadau gael eu gwneud i wella sut mae wedi gweithredu yn ystod yr ugain mlynedd diwethaf.

Cynhaliwyd adolygiad annibynnol o’r Fframwaith gan Richard Penn rhwng mis Ebrill a mis Gorffennaf 2021 i asesu a yw’n parhau i fod yn addas ar gyfer ei ddiben. Roedd yr adolygiad yn rhoi ystyriaeth i’r gofynion deddfwriaethol newydd a nodwyd yn Neddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 a chyd-destun y polisïau cydraddoldeb ac amrywiaeth presennol. Hoffwn ddiolch i Richard Penn a’r holl randdeiliaid a gymerodd ran yn yr adolygiad hwn.

Mae’r Adroddiad terfynol, a gafodd ei gyhoeddi heddiw, yn dod i’r casgliad bod y trefniadau presennol yn addas ar gyfer eu diben, ond mae’n argymell gwneud rhai newidiadau i’r Fframwaith, gan gynnwys y Cod Ymddygiad Enghreifftiol. Byddaf yn ystyried yr argymhellion i ddiwygio’r Cod Ymddygiad Enghreifftiol yn y tymor byr. Bydd unrhyw newid i’r ddeddfwriaeth yn destun ymgynghoriad technegol.

Bydd camau gweithredu i roi sylw i argymhellion eraill yn cael eu datblygu mewn partneriaeth â rhanddeiliaid allweddol yn y tymor canolig a’r tymor hirach. “